

ZBuDiSe!

Zveza bibliotekarskih društev Slovenije

Zveza bibliotekarskih društev Slovenije me uradno imenujejo, moj vzdevek je kar ZBDS. Beseda zveza v mojem imenu nakazuje, da povežem, navežem, zavežem, zvežem. Ker se ob meni ljudje družijo, mi pravijo, da sem društvo. Nadaljujem tradicijo Društva bibliotekarjev Slovenije. V letu 1947 so posamezniki ugotovili, da za boljše sodelovanje potrebujejo redno, organizirano, stanovsko druženje in so ustanovili društvo. Dogovorili so se, da bodo na srečanjih razpravljali o knjižničarski stroki, da bodo razmišljanja objavljali v strokovni reviji in da bodo vsaj enkrat letno na srečanju vseh članov nagradili najboljše. Svojo zavezo so sklenili v prostorih Plečnikove čitalnice v Narodni in univerzitetni knjižnici. Včasih je bilo redno letno srečanje članov bibliotekarskih društev zelo velik praznik. So knjižnice zaprli za uporabnike in kolegi ter kolegice so sedli skupaj ter razpravljali o knjigah, bralcih, knjižnicah. Veliko stvari je ostalo nespremenjenih. V nekatere je posegel čas, v druge okolje s pravili ravnanja in delovanja. Še vedno je moje bistvo nespremenjeno: povezovanje knjižničarjev in bibliotekarjev.

Biti ali ne biti, to je vprašanje pri mnogih odločitvah. Verjamem, da se ti to vprašanje poraja tudi, ko te kdo povabi, da bi se pogosteje srečeval pod mojim okriljem. Da bi se družil ob strokovnih vprašanjih, prebiral znanstveno in strokovno revijo Knjižnica, zanjo pripravil članek, ali predstavil svoja razmišljanja iz izkušenj ali teorije na srečanju strokovnjakov iz knjižničarskih ter bibliotekarskih vrst. To pomeni biti del neke skupnosti, biti član društva, biti del ZBDS ekipe. Verjetno res ni enostavna odločitev. Pogosto mi prijateljice knjige, ki so doma v knjižnicah, kjer domujejo tudi bibliotekarska društva, tista, ki skrbijo zame in jaz zanje, znajo povedati, da te dni čas teče drugače kot tistega 1947, ko sem dobila svoje poslanstvo. Pa ni le čas drugačen, tega vsi lovijo, tudi ljudje so drugačni. Pa jih tolažim, da ljudje, ki pišejo knjige, tako menijo za vsako generacijo. Marsikatera knjiga prinaša med bralce prav to. Drugačnost.

Drugačnost je del življenja. Vsi smo drugačni. Eni veliki, drugi majhni, eni strogo usmerjeni, drugi odprti, eni zabavamo, drugi razmišljamo, eni športni, drugi kulturni, eni s tradicijo, drugi moderni in odgovor na trenutek v času. Društva smo res tako zelo različna in tako drugačna. Kot posamezniki, ki jih mi povežemo, zavežemo ali navežemo skupaj. Brez mene bi se težje srečali tisti na jugu države s tistimi na severu. Pa tisti v šolski knjižnici s tistimi v specialni knjižnici in še s tistimi v visokošolski knjižnici. Najpogosteje so prav ti najbolj sami in me res potrebujejo. Pa saj ni nič drugače z vsemi, ki delajo v splošni ali nacionalni knjižnici. Tudi ti potrebujejo družbo, srečanje kolegov in kolegic, ki na različnih koncih države in v različnih okoljih uresničujejo poslanstvo knjižnice, dajejo svoj prispevek pri informiranju, izobraževanju, kulturi in opismenjevanju na primer šolarjev, občanov, raziskovalcev, znanstvenikov, pedagoških delavcev, babic, dedkov, najstnikov, politikov in funkcionarjev. Država prav s pomočjo knjižnic, knjižničark in knjižničarjev, bibliotekark in bibliotekarjev ustvarja možnosti za skladen civilizacijski in kulturni razvoj Slovenije ter udejanja pravico do svobodnega izražanja, pravico do združevanja in zbiranja, pravico do svobode znanstvenega in umetniškega ustvarjanja, pravico do uporabe svojega jezika in pisave ter pravico do izražanja in informiranja. Vse to so knjižnice in vse to poznajo, ustvarjajo, spremljajo posamezniki, ki se zbirajo ob meni. Res mi ni nikoli dolgčas.

Sekcija. Del. Odsek. Rezanje. Poglobljanje. Povezovanje. Združevanje. Sodelovanje. Vse to je del mene. Roka. Glava. Srce. Možgani. Z leti je bilo vse več vprašanj, ki so se porajala tistim, ki so se družili pod mojim okriljem. Najprej le po vrstah knjižnic. Zanimalo jih je, kako ljudske knjižnice spremeniti v profesionalni servis prebivalcev v lokalnem okolju. Nato je bilo vprašanje, kako iz ene omare v zbornici ustvariti in postaviti šolsko knjižnico ter jo narediti za nepogrešljivi del učnega procesa. Ob tem še dileme visokošolskega procesa in sodelovanja knjižnice v tem procesu. In seveda tiste knjižnice, ki so kot specialni centri spremljale raziskave in razvoj na ozko določenem področju. Povezave šolske, splošne, specialne, visokošolske in nacionalne knjižnice so v življenje dale knjižnični sistem in takrat so se pod mojim okriljem pričela odpirati nova vprašanja. O promociji, mladinskem knjižničarstvu, domoznanstvu in kulturni dediščini, kadrih in izobraževanju, o potujočih knjižnicah in o študentih bibliotekarstva. Vprašanj je veliko, področja se dopolnjujejo in prekrivajo, odgovori so zanimivi, argumentirani, razvojno naravnani, včasih pa pogled usmerijo nazaj, na začetek, v Plečnikovo čitalnico in ponovno poudarijo spoznanje, da skupaj zmoremo več.

Zakaj, se še vedno sprašuješ. Ne vem, morda kar tako. Ker preživiš precej časa svojega življenja v službi, obdan z vsebinami, ki so vezane na knjige in uporabnike. A ni bistvo prav v tem, da se vsak dan znova ob prihodu v službo vprašaš, kaj boš lahko ta dan naredil v povezavi s knjigo in uporabnikom. Vsak ima svojega uporabnika, ali tistega, ki potrka na vhodna vrata knjižnice deset minut pred odpiralnim časom ali tistega v sosednji pisarni ali celo pri sosednji mizi. Res je, imaš prav. Običajno je vse v navodilih. Mene pa zanima, ali ti navodila dajejo tudi smisel.

Bibliotekarstvo ali knjižničarstvo, sinonim ali sopomenka, en pojem ali dva, znanost ali dejavnost. Belo ali črno. Sivo. A res? V očeh naših uporabnikov ali v naših mislih? Svet knjižnic je zelo pisan. Že pogled po knjižnih policah nas lahko prepriča v to. Zgodbe in dejstva so dostopni v različnih oblikah, barvah, dimenzijah, teži, strukturi. Seveda, nekje je vse urejeno po npr. velikosti ali je ohranjeno v srajčkah. A ne v svetu zgodb in dejstev. Tam je toliko drugačnosti, različnosti in pestrosti, da je svet knjižnic, prav vseh knjižnic, mavrica priložnosti in možnosti. Knjižničarji, bibliotekarji, strokovni sodelavci, svetovalci in kar je še imen delovnih mest v vseh naših knjižnicah pa imamo nalogo, da te priložnosti in možnosti spremenimo v zmožnosti za vsakega posameznega uporabnika. A to zmoremo sami?

Dejansko res. Velikokrat zmoremo to sami, saj smo ena na ena v referenčnem pogovoru z našim uporabnikom, financierjem, sodelavcem, odločevalcem, partnerjem v projektu ali pri izvedbi storitve. Vsak dan opravimo vrsto referenčnih pogovorov, iščemo odgovore na vprašanja zakaj, kako, kje, kdaj, kdo. Včasih, morda le enkrat ali dvakrat, pa je naš svet premajhen, preozek, zaprt. Ne najdemo nasveta, ne vidimo rešitve in ne vemo, kako odreagirati. Morda se pojavi nasilje v knjižnici, zavetje v kotičku knjižnice poišče otrok, bralec je besen, ker smo uporabili neustrezne osebne podatke, nekdo nam grozi s tožbo zaradi ravnanja na delovnem mestu in še sto ali tisoč drobnih situacij, ki jih prinese knjižnica v življenje posameznika na eni in na drugi strani vhodnih vrat knjižnice. V knjižničnem prostoru in tamkajšnjih odnosih se projicira stanje družbenega duha.

Strokovnost? Morda res je v takšnih trenutkih strokovnost edini pravi in edini konstanten odgovor. Ne gre za boj med močjo argumenta in argumentom moči. Gre za strokovno prečiščeno razmišljanje, ki ga v moji družbi prinašajo strokovne in znanstvene monografije, znanstvena in strokovna revija Knjižnica, prevodi mednarodnih smernic mojih kolegic zvez in društev iz tujih držav in drugih kontinentov. Posamezniki, ki se družijo ob meni, pri meni in z menoj, čistijo ta mnenje na strokovnih srečanjih, na sestankih in predavanjih ter v okviru projektov. Nekatero vsebine so zimzelene in ne odpadejo z repertoarja strokovnega razmišljanja. Te teme so iglice, ki nas na strokovnem polju, ki se zelo pogosto meša s poljem človeškega dostojanstva, vedno znova, skoraj vsako leto pičijo. Status knjižničarja, njegov položaj in vpliv, komunikacija, motivacija, odnosi v delovnem okolju, spoštovanje knjižničarja v delovni sredini, strokovnost in kredibilnost knjižničarja, pomembnost knjižničarja na lestvici poklicev, položajev, funkcij. Njegova nepogrešljivost v okolju, prostoru, času in odnosu. Seveda, o vsem tem lahko razpravljaš, razmišljaš, pišeš in objavljaš tudi, če nisi član nobenega bibliotekarskega društva. Iz moje perspektive gospoda (Društvo bibliotekarjev Slovenije) ali gospe (Zveza bibliotekarskih društev Slovenije) na pragu četrtega življenjskega obdobja pa mi lahko verjameš, morda tudi na zapisano besedo, da so razprave pod mojim okriljem zelo burne, zanimive in zabavne.

Zdaj morda izpolniš pristopno izjavo, prostovoljno in brez pritiska. Ko se včlaniš v društvo, pa ni tvoja dolžnost le poravnati letno članarino, ki jo društva določi samostojno, saj delujejo avtonomno in strokovno suvereno. Dolžnost in pravica sta vezani tudi na aktivno sodelovanje pri vodenju društva, v tistih delih mojega telesa, ki sprejemajo bistvene odločitve. Pravijo, da so to možgani, a jaz vem, da je to srce. Sem prebrala v knjigi, da ljudje najprej čutite in šele nato razmišljate. Moje srce je upravni odbor, možgani nadzorni obor, potem pa so še pljuča, ki prinesejo kisik v telo, da se sploh kaj dogaja v meni, to so sekcije, komisije, skladi, uredniški in programski odbori. Toliko možnosti in priložnosti za sodelovanje ter povezovanje. Priložnosti pustiti svoj pečat.

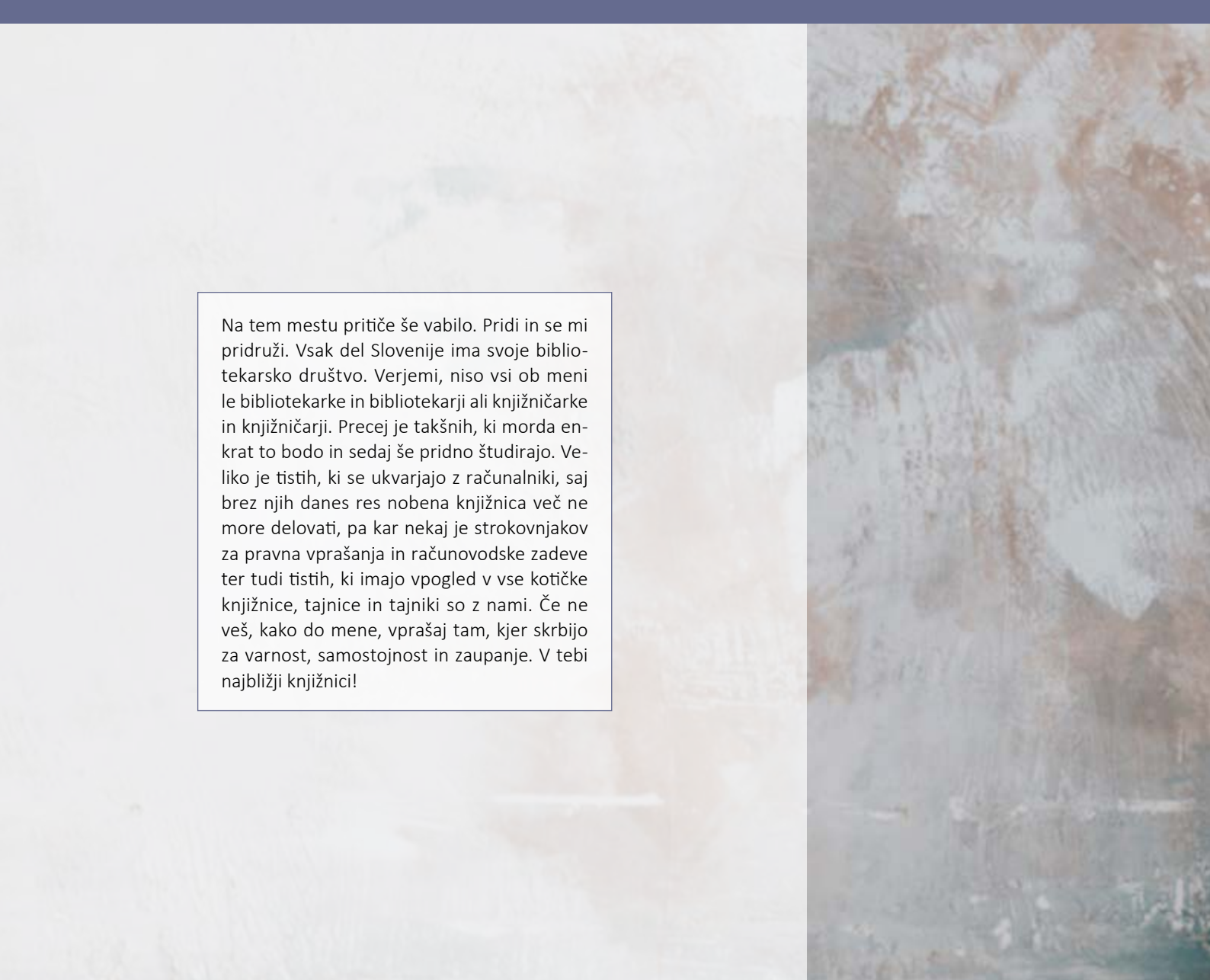
Brez knjižničarjev in knjižničark, bibliotekarjev in bibliotekark je največje bogastvo vsake knjižnice le skladišče. Bogastvo knjižnice je njena knjižnična zbirka. Ta je njen DNK. Kako splošna v splošnem je knjižnica ali kako zelo specialna v specifičnem odkrije posamezni UDK vrstilec. Krajši vodi v splošno, daljši v specifično. Že za sprehod skozi to bogastvo potrebujejo posamezniki spremljevalca, usmerjevalca, pomočnika, strokovnjaka, profesionalca. Ne more kar vsak prepoznati njihove potrebe, ki se skriva v želji. Ne more jih prav vsak spremljati in popeljati po poti bralnega, strokovnega, raziskovalnega ali znanstvenega napredka. Bogastvo je danes tudi v tehnološki različnosti. Zgodba ni več le na papirju in knjige več ne omejuje papir ali vezava. Font črk lahko povečam ali pomanjšam, telefoni so že bralniki, bralniki pa na počitnice odnesejo v enem paketu tudi deset knjig. Danes so podatki in informacije na klik ali dotik. Knjižničar pa jih na klik ali dotik spremni v znanje. Na klik ali dotik lahko plačaš tudi letno članarino za društvo. Samo še vedno pa se spomnim, kako zabavno je bilo opazovati, ko so prihajali osebno k blagajnikom poravnati članarino. To so bile zgodbe in klepeti. To jih je peljalo naprej. Saj tudi danes to vodi naprej. Vsako društvo to pelje naprej. Osebni stiki.

Društva so moje bistvo. Me potrebujejo, a predvsem jaz potrebujem njih. Zelo. Vsi posamezniki, knjižničarke in knjižničarji, se včlanijo v društvo. In od tam naprej jih pot vodi do mene. Brez društev ni nič. Brez članstva v društvu, v enem od bibliotekarskih društev, pri meni ni nikogar. Ne v srcu, ne možganih, tudi pljuča zamrznejo. Zveza je zaveza bibliotekarskih društev za strokovno rast in profesionalni razvoj. Strokovno suverenost.

Sam ali skupaj? Morda to niti ni pomembno. Je pa pomembna pot, ki se ti odpira. Pot izkušenj, učenja, treninga. Vidim, kako opazujejo, ocenjujejo in spremljajo delovanje mojih organov tisti, ki so del mene, a ne skrbijo za srce, možgane in pljuča. Prepričani so, da možgani premalo mislijo, srce preveč čuti in pljuča potiskajo kisik sem in tja po telesu. Enkrat se jim zdi ali imajo občutek, da se v meni nič ne dogaja, nato pa se pljuča prebudijo in vse kar kipi od dogajanja. Ko se odločijo in stopijo k spoznavanju enega organa, ugotovijo, da ni vse tako enostavno kot zgleđa na prvi pogled. Ljudje ste res unikatni in tako vrhunsko ustvarjeni, da vedno znova presenečate. Pri meni je vse jasno na papirju. Pravilnik, poslovnik, statut. Vse določeno, vse opredeljeno: kdo, kdaj, kako, zakaj. Presenečenja nastanejo, ko pridete ljudje. Vsak posameznik prinese svojo energijo. In iz te energije prične delovati moje telo z vsemi organi. Brez nič ni nič.

Na tem mestu pritiče še vabilo. Pridi in se mi pridruži. Vsak del Slovenije ima svoje bibliotekarsko društvo. Verjemi, niso vsi ob meni le bibliotekarke in bibliotekarji ali knjižničarke in knjižničarji. Precej je takšnih, ki morda enkrat to bodo in sedaj še pridno študirajo. Veliko je tistih, ki se ukvarjajo z računalniki, saj brez njih danes res nobena knjižnica več ne more delovati, pa kar nekaj je strokovnjakov za pravna vprašanja in računovodske zadeve ter tudi tistih, ki imajo vpogled v vse kotičke knjižnice, tajnice in tajniki so z nami. Če ne veš, kako do mene, vprašaj tam, kjer skrbijo za varnost, samostojnost in zaupanje. V tebi najbližji knjižnici!

Deklaracija o ničelni toleranci do sovražnega govora

V polju delovanja slovenskih knjižničarjev in knjižničark ter drugih profilov sodelavcev, ki soustvarjajo knjižnično dejavnost izpostavljamo nujnost sodelovanja, soustvarjanja, delovanja, razmišljanja in predstavljanja brez verbalnega, neverbalnega ali paraverbalnega nadlegovanja ne glede na spol, spolno identiteto in izražanje, spolno usmerjenost, invalidnost, fizični videz, velikost telesa, raso, starost, vero, strokovno ali osebno prepričanje.

Na dogodkih in v objavah, ki nastajajo pod okriljem Zveze bibliotekarskih društev Slovenije, ne bomo dopuščali nobene oblike nadlegovanja udeležencev, predavateljev, moderatorjev, nastopajočih. Prav tako ne bomo dopuščali kakršnih koli verbalnih napadov na prejemnike stanovskih nagrad. Organizacijski odbor dogodkov ali uredniški odbor publikacij ali medijev lahko po lastni presoji odloči, ali bodo udeležence, predavatelje, moderatorje, nastopajoče, ki kršijo ta pravila, prosili, da zapustijo dogodek ali jih le opozorili na nespoštovanje te deklaracije. Neprimerno verbalno izražanje bomo umaknili.

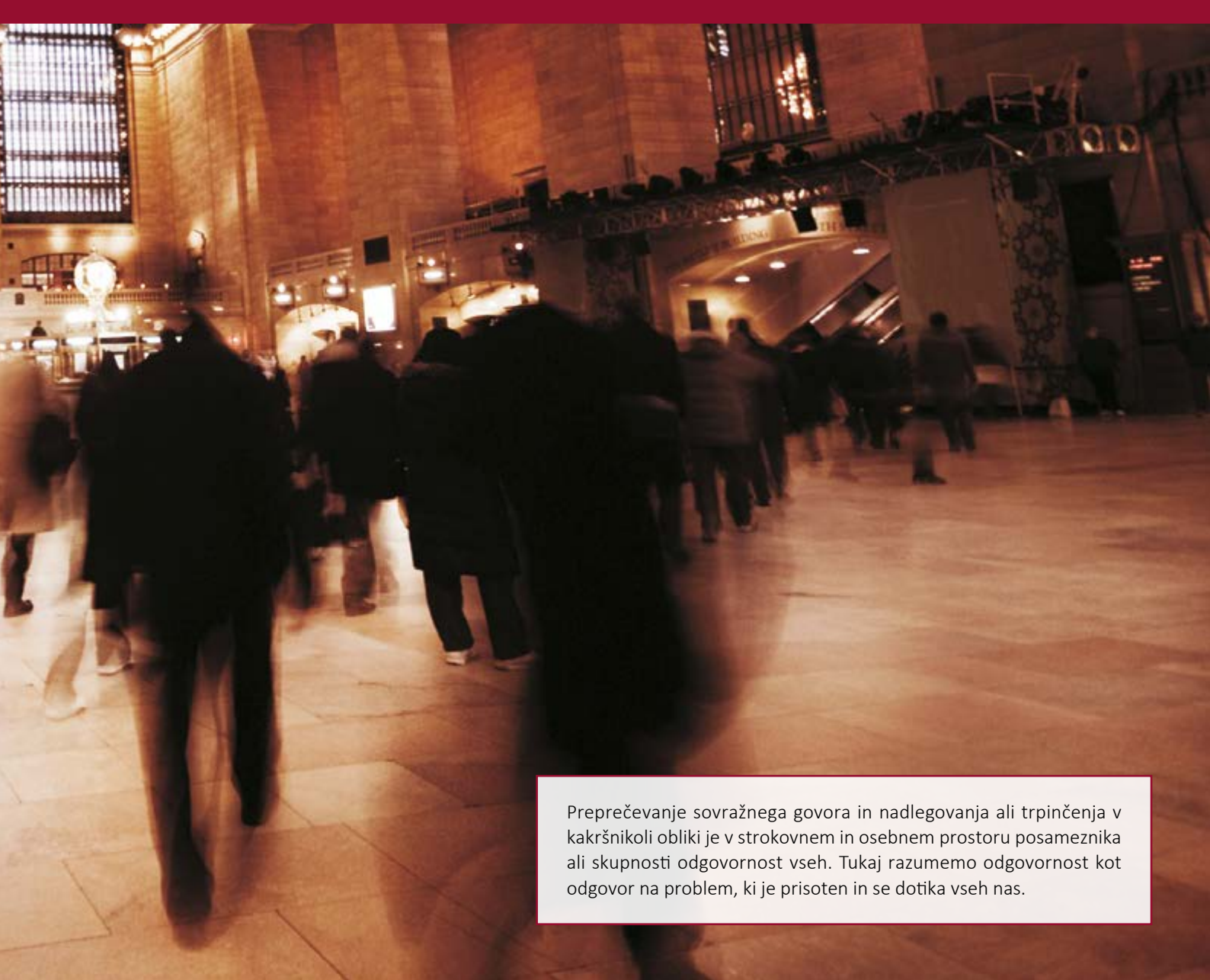
Nadlegovanje vključuje žaljive besedne pripombe povezane s spolom, spolno identiteto in izražanjem, spolno usmerjenostjo, invalidnostjo, fizičnim videzom, velikostjo telesa, raso, starostjo, vero, strokovnim prepričanjem, splošnim občim prepričanjem, spolne slike v javnih prostorih, namerno ustrahovanje, neprimeren fizični stik in nezaželeno seksualno pozornost, zalezovanje, neprestane prekinitve in motenje (po)govorov ali drugih dogodkov. Nadlegovanje vključuje tudi neprimerno neverbalno komunikacijo.

Želimo vas opozoriti, da je vse, kar je izrečeno v virtualnem svetu, na primer na družbenih omrežjih in blogih, prav tako »resnično«, kot če je povedano osebno dogodku pod okriljem Zveze bibliotekarskih društev Slovenije.

Akterji, ki bodo zaprošeni, da prenehajo z nadlegovanjem, so dolžni to opozorilo upoštevati. V kolikor se tega ne bodo držali in ne bodo prenehali s takšnim ravnanjem, bomo v Zvezi bibliotekarskih društev Slovenije ravnali skladno s pravnimi predpisi ter podali prijavo za kazensko obravnavo.

Če ste sami žrtev nadlegovanja ali ste priča kakršnemu koli nadlegovanju drugih udeležencev ali imate kakršne koli druge pomisleke in skrbi, se prosimo takoj obrnite na organizatorje dogodka. Vsak akter na dogodku ali sodelujoč v razpravi na družbenih omrežjih je odgovoren, da opozori na neprimerno ravnanje in ga pri priči zaustavi.

Preprečevanje sovražnega govora in nadlegovanja ali trpinčenja v kakršnikoli obliki je v strokovnem in osebnem prostoru posameznika ali skupnosti odgovornost vseh. Tukaj razumemo odgovornost kot odgovor na problem, ki je prisoten in se dotika vseh nas.

Založila in izdala: Zveza bibliotekarskih društev Slovenije

Za izdajatelja: Sabina Fras Popović

Uredili: Sabina Fras Popović in Damjana Vovk

Oblikovanje: Grafični atelje Visočnik

Tisk: Dravski tisk

Naklada: 1.500 izvodov